

Djelo po svačijoj mjeri

Ines Šafarić

(Jasmina Nikić-Ivanišević, Nives Opačić i Zoran Zlatar: JEZIKOMJER, Vodič za izbjegavanje najčešćih pogrešaka u hrvatskom standardnom jeziku, Stobreč, 2004.)

U Hrvatskome novinarskome društvu u studenome ove godine promoviran je *Jezikomjer* koji je izdala Croma Co. iz Stobreča, 2004. Majstori svojega zanata, autori su vlastitim iskustvom, dugogodišnjim radom i istančanim praćenjem živoga hrvatskoga jezika ponudili oblikom malo (13×14 cm), no sadržajem iznimno veliko djelo za sve koji se služe hrvatskim jezikom u govoru. *Jezikomjer* se sastoji od knjige i dva kompaktna diska posebno osmišljena i smještena u kutiji istoga dizajna koja bi se mogla nazvati dobrodošlom *kutijicom znanja, govorne i jezične kulture*.

Autorica Nives Opačić jedan je od rijetkih jezikoslovaca koja se tijekom svojega znanstvenoga djelovanja bavila, a još se i danas bavi, trenutnim stanjem hrvatskoga i prirodnim razvitkom jezika koji se mijenja i uspostavlja različitu jezičnu kulturu od one koja je Hrvatima u prošlosti nametana. Najviše se usredotočila na radio i televiziju kao odraze sadašnjosti jezika. U svojim je radovima uvijek kritična, dosljedna te zagovornik jezičnoga stanja koje odražava prihvatljiv standard svima koji se njime služe.

Fonetičarka Jasmina Nikić-Ivanišević jedan je od osnivača *Službe za jezik i govor* na Hrvatskome radiju i televiziji, jedan od prvih fonetičara Zagrebačke škole fonetike čije je načelo neprestano usavršavanje, prilagođavanje i učenje. To je i pokazala svojim doprinosom u ovome grumenu jezičnoga zlata. Bavila se pravogovorom, ugodom glasa, ali isto tako i kulturom u govorništvu i svim njegovim oblicima.

Redatelj Zoran Zlatar sudjelovao je na Hrvatskome radiju i televiziji u stvaranju emisija namijenjenih širokoj publici, posebno u emisiji Tomislava Ladana *Riječi, riječi, riječi*. Ovim je projektom na jednostavan i razumljiv način približio jezik i običnim ljudima, a pomogao je i u usustavljanju građe koja može poslužiti svakome. Autore treba posebno pohvaliti jer zagovaraju prihvaćeni izgovorni standard i utiru put kroz buru i vjetar pravila današnjih i davnih jezikoslovaca.

Svoje su djelo autori pokazali u televizijskoj seriji *Jezikomjer* koja je prikazivana od 2000. do 2002. godine. Ovaj priručnik u potpunosti slijedi

koncepciju te emisije. Uz oduševljeno odobravanje gledatelja, njihova pitanja i nedoumice, serija je u kratkome, jasnome i prihvatljivome obliku upozoravala govornike hrvatskoga na najčešće pogreške u svakodnevnoj službenoj i neslužbenoj komunikaciji.

Ovo hvalevrijedno izdanje ima dva dijela: jedan je praktičan — materijal snimljen na kompaktnim diskovima. Drugi je izdvojen različitom nijansom zelene boje i upoznaje čitatelje s ljudima i kulturnim spomenicima koji su važni za hrvatski jezik ili su utjecali na njega. U knjizi tako postoje dva uvoda. Prvi daje osnovne podatke o knjizi i nastanku ovoga multimedijalnoga izdanja, a drugi daje osnovne podatke o hrvatskome jeziku, njegovim pismima i narječjima. Ta se podjela nastavlja i u sadržaju. U jednome su abecednim redom popisane dvojbe o kojima se raspravlja u knjizi, s pripadajućim stranicama na kojima se one mogu naći. U drugome su nabrojeni naslovi spomenika i ljudi koji su doprinijeli hrvatskome jeziku kroz povijest prikazani i slikama: Bartol Kašić, Bašćanska ploča, Misal iz 1483., Misal kneza Novaka, Hrvojev misal, Ivan Belostenec, Natpis kneza Trpimira, Pavao Ritter Vitezović, Krstionica kneza Višeslava, Natpis kneza Branimira na str. 53. i 61., Ljudevit Gaj, Valunska ploča, Misal Jurja de Topusko, Brevijar, Glagoljica, ćirilica i latinica, Bogoslav Šulek, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Rektorat Sveučilišta u Zagrebu, Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Nova zgrada nacionalne i sveučilišne knjižnice, Adolfo Veber Tkalčević, Ivan Meštrović: Povijest Hrvata, Marko Marulić, Ivan Broz/Tomo Maretić, Andrija Kačić Miošić, Dragutin Boranić/Stjepan Ivšić, Josip Juraj Strossmayer, Ljudevit Jonke i Ivan Kukuljević Sakcinski. Na prvoj i zadnjoj stranici (prije korica i nakon njih) ispisani su nazivi snimaka s dužinom trajanja svake snimke.

Autori u uvodu knjigu namjenjuju “učenicima, studentima, novinarima, radijskim i televizijskim voditeljima, spikerima, političarima, gospodarstvenicima... ukratko svima koji nastupaju u javnosti ili pak drže do *kultiviranoga govorenja i pisanja hrvatskim jezikom*”. Trebalo bi dodati: i ne samo njima! Svim govornim profesionalcima, ne smijemo zaboraviti profesore i odvjetnike, i ne samo govornim profesionalcima, već i učenicima i studentima. Treba posebno naglasiti: i studentima kojima je hrvatski drugi i strani jezik ovo je djelo blago iz kojega mogu crpiti savjete, ali i vježbati, ispravljati i usvajati pravilan izgovor hrvatskoga jezika. Moglo bi se reći da ovaj zvučni zapis, prvi koji slijedi prihvaćeni izgovorni standard hrvatskoga jezika i pravi je prikaz trenutnoga stanja govora, možemo zahvaliti govornim profesionalcima, spikerima HTV-a koji su snimali pod budnim okom autora.

Sustavnost, preglednost, jednostavnost, logičnost, poučnost i lakoća snalaženja samo su neke od odlika koje rese djelo koje bi svatko trebao imati u svojoj kućnoj knjižnici i koje je savršeni poklon u svim prigodama. Ovo djelo ima samo jednu, ali zato veliku manu — što nije izdano već prije!